

C-335/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. május 27.

A kérdést előterjesztő bíróság:Juzgado de Primera Instancia n.º 10 *bis* de Sevilla (Spanyolország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2021. május 24.

Felperes:

Vicente

Alperes:

Delia

Az eljárás tárgya:

Az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás — Az ügyfeleknek nyújtott szolgáltatásokért járó ügyvédi munkadíj — Az ügyvédek munkadíjának az ügyvédi kamarák iránymutató díjszabása alapján történő meghatározása — A bíróság hivatalvezetőjének az ügyvédi munkadíjról szóló határozata — Az ezen határozattal szembeni kereset bíróság elé terjesztése

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

93/13/EGK irányelv — Tisztességtelen feltételek a fogyasztókkal kötött szerződésekben — Jogi szolgáltatások nyújtására irányuló szerződés — Ügyvédi tiszteletdíjak behajtására irányuló bírósági eljárás — A bíróság azon lehetőségét korlátozó eljárás, hogy hivatalból vizsgálja a fogyasztóval kötött szerződés feltételeinek esetleges tisztességtelen jellegét — 2005/29 irányelv — Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Összeegyeztethető-e a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való joggal összefüggésben vizsgált 93/13 irányelvvel és ezen irányelv tényleges érvényesülésének elvével az ügyvédi tiszteletdíjak behajtására irányuló olyan egyszerűsített eljárás, amely nem teszi lehetővé a bíróság számára, hogy hivatalból vizsgálja a fogyasztóval kötött szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét, mivel az az eljárás lefolytatása során egyszer sem írja elő a bíróság közreműködését, kivéve, ha az ügyfél az említett követelést vitatja, majd ezt követően a felek valamelyike keresetet nyújt be a bíróság hivatalvezetőjének végső határozatával szemben?
- 2) Összeegyeztethető-e a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való joggal összefüggésben vizsgált 93/13 irányelvvel és ezen irányelv tényleges érvényesülésének elvével az, hogy a tisztességtelen jellegnek a bíróság által – hivatalból vagy a fél kérelme alapján, az ilyen eljárásban egyszerűsített módon – történő esetleges felülvizsgálatára egy olyan nem igazságszolgáltatási szerv, mint a bíróság hivatalvezetője által hozott határozat felülvizsgálatára irányuló kereset keretében kerüljön sor, amely felülvizsgálatnak főszabály szerint kizárólag a határozat tárgyára kell szorítkoznia és amelyben csak a felek által korábban benyújtott iratok útján történő bizonyítás fogadható el?
- 3) A 93/13 irányelv 4. cikke (2) bekezdése rendelkezéseinek hatálya alá tartozónak kell-e tekinteni az ügyvéd és a fogyasztó között létrejött szerződésbe foglalt olyan kikötést, mint amilyen a jogvita tárgyát képezi, amely abban a különös esetben írja elő a munkadíj megfizetését, ha az ügyfél a bírósági eljárástól annak lezárását megelőzően eláll vagy az ügyvédi iroda tudta nélkül vagy annak tanácsa ellenére egyezséget köt, mivel a szerződés tárgyára - jelen esetben az árra - vonatkozó elsődleges rendelkezésről van szó?
- 4) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén a 93/13 irányelv hivatkozott 4. cikkének (2) bekezdése értelmében világosnak és érthetőnek tekinthető-e az említett kikötés, amely az ügyvédi munkadíjat az ügyvédi kamara díjszabására való utalással határozza meg, amely az egyes konkrét esetekre eltérő alkalmazandó szabályokat ír elő, és amelyre vonatkozóan semmilyen említés nem szerepelt az előzetes tájékoztatásban?
- 5) Az előző kérdésre adandó nemleges válasz esetén a 2005/29 irányelv értelmében vett tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak tekinthető-e az olyan kikötésnek, mint amely a jogvita tárgyát képezi, az ügyvéd és a fogyasztó között létrejött szerződésbe történő foglalása, amely kikötés az ügyvédi munkadíjat pusztán az ügyvédi kamara díjszabására való utalással határozza meg, amely az egyes konkrét esetekre eltérő alkalmazandó

szabályokat ír elő, és amelyre vonatkozóan semmilyen említés nem szerepelt a munkadíj-ajánlatban és az előzetes tájékoztatásban?

Az uniós jog hivatkozott rendelkezései

- Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke.
- A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (21) és (24) preambulumbekzdése, 3. cikke, 4. cikke, 6. cikkének (1) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése.
- A belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól szóló, 2005. május 11-i 2005/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének d) pontja, 5., 6., 7. és 11. cikke.

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

- Ley de Enjuiciamiento Civil (polgári perrendtartás; a továbbiakban: LEC)

A LEC 35. cikkének megfelelően az ügyvédek az általuk képviselt féltől követelhetik a nyújtott szolgáltatásért járó munkadíj megfizetését. E követelés benyújtását követően a bíróság hivatalvezetője felszólítja az adóst, hogy fizesse meg a követelt összeget, vagy vitassa a követelést. A követelés vitatása esetén a bíróság hivatalvezetőjének feladata az ügyvédi munkadíj határozatban történő megállapítása, és nemfizetés esetére kényszerítő bírságot írhat elő. Ezen határozattal szemben felülvizsgálati kérelem nyújtható be a bírósághoz.

- A 1992. december 22-i 25/2009 törvénnyel módosított, 1992. február 13-i Ley 2/1974 sobre Colegios Profesionales (a szakmai kamarákról szóló, 2/1974. sz. törvény; a BOE 2009. december 23-i 308. száma)

E törvény értelmében a szakmai kamarák a negyedik kiegészítő rendelkezés értelmében nem adhatnak ki a szakmai tiszteletdíjakra vonatkozó iránymutató díjszabásokat vagy egyéb iránymutatásokat. E kiegészítő rendelkezés szerint a szakmai kamarák kizárólag a költségek becslése és az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás céljából dolgozhatnak ki iránymutató szempontokat.

- A 2001. június 22-i Real Decreto 658/2001 por el que se aprueba el Estatuto General de la Abogacía Español (a spanyol ügyvédség általános szabályzatának jóváhagyásáról szóló, 658/2001 királyi rendelet; a BOE 2001. július 10-i 164. száma) az alapügy tényállására alkalmazandó változata

A spanyol ügyvédség általános szabályzatának az alapügy tényállására alkalmazandó változata előírja, hogy az ügyvéd a nyújtott szolgáltatások

megfelelő pénzbeli ellentételezésére, valamint a felmerült költségek teljes megtérítésére jogosult. A tiszteletdíjak összegében az ügyfél és az ügyvéd szabadon, az etikai és a tisztességtelen versenyre vonatkozó szabályokat tiszteletben tartva állapodik meg. E szabályzat azt is előírja, hogy kifejezett ellentétes megállapodás hiányában a tiszteletdíjak megállapítása céljából referenciaként figyelembe lehet venni azon ügyvédi kamara iránymutató díjszabását, amelyek illetékességi területén az érintett ügyvéd eljár, e díjszabás mindenesetre kiegészítő jellegű a megállapodásban szereplő díjakhoz képest, és azt abban az esetben kell alkalmazni, ha a költségek viselésére az ellenérdekű felet kötelezték.

- A 2007. november 26-i Real Decreto Legislativo 1/2007 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (a fogyasztók és felhasználók védelméről szóló általános törvény átdolgozott szövegének elfogadásáról szóló 1/2007. sz. királyi törvényerejű rendelet; a BOE 2007. november 30-i 287. száma) a tényállás megvalósulása idején hatályos változata

E törvény 20. cikke előírja, hogy a kereskedelmi gyakorlatoknak - ha azok a körülményekből nem derülnek ki egyértelműen - legalább a következő információkat kell tartalmazniuk: a teljes végső ár, beleértve az adókat is, adott esetben külön feltüntetve az ajánlatra alkalmazandó felárak és árengedmények összegét, valamint a fogyasztóra vagy a felhasználóra áthárított többletköltségek összegét. Minden egyéb olyan esetben, amikor a termék vagy a szolgáltatás jellege miatt az ár nem határozható meg pontosan a kereskedelmi ajánlatban, a fogyasztó vagy felhasználó köteles tájékozódni az ár azon számítási alapjáról, amely lehetővé teszi számára az ár ellenőrzését. Hasonlóképpen, ha a fogyasztóra vagy a felhasználóra áthárított többletköltségek objektív okokból előre nem kiszámíthatók, a fogyasztó vagy felhasználó köteles tájékozódni arról, hogy léteznek-e ilyen többletköltségek, és ha azok megismerhetők, mi azoknak a becsült összege.

Az említett törvény 60. cikke úgy rendelkezik, hogy a szerződéskötést megelőzően a vállalkozó köteles világos, érthető és a körülményekhez igazodó módon a fogyasztó vagy a felhasználó rendelkezésére bocsátani a szerződés alapvető jellemzőire, különösen annak jogi és gazdasági feltételeire, valamint a szerződés tárgyát képező árukra vagy szolgáltatásokra vonatkozó releváns, valódi és elégséges tájékoztatást.

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 2017. február 9-én Delia (a továbbiakban: ügyfél) és Vicente ügyvéd (a továbbiakban: ügyvéd) jogi szolgáltatások nyújtására irányuló szerződést kötött, amelynek tárgyát az képezte, hogy ez utóbbi bizonyos olyan összegek visszatérítését követeli, amelyeket az ügyfél bizonyos visszaélészerű rendelkezések alapján fizetett ki egy banknak.

- 2 Az említett, jogi szolgáltatások nyújtására vonatkozó szerződés tartalmazott egy olyan rendelkezést, amely rögzítette, hogy az ügyfél vállalja, hogy az ügyvéd utasításait követi, és abban az esetben, ha az ügyfél a bírósági eljárástól annak lezárását megelőzően bármilyen okból eláll vagy az ügyvéd tudta nélkül vagy annak tanácsa ellenére a bankkal egyezséget köt, az ügyvéd részére a kereseti kérelemnek megfelelően a sevillai ügyvédi kamarának a költségeket meghatározó díjszabása szerinti összeget kell fizetnie.
- 3 E szerződés aláírását megelőzően az ügyvéd egy kézzel írott feljegyzésben tájékoztatta az ügyfelet a jogi szolgáltatások árával kapcsolatos feltételekről. E feljegyzés látszólag nem szolgáltatott konkrét információkat az említett kikötésről. Az ügyfél azt is állítja, hogy az ügyvéddel olyan Facebook-hirdetés útján lépett kapcsolatba, amelyben az említett kikötés szintén nem szerepelt.
- 4 2017. február 22-én az ügyvéd a bírósági eljárást megelőzően peren kívüli követeléssel fordult a bankhoz.
- 5 Az ügyfél egy meg nem határozott napon a lakóhelyére érkezett, 2017. június 2-án kelt választ kapott a banktól, amelyben az elfogadta a peren kívüli követelést, és felajánlotta 870,67 euró túlfizetés visszatérítését.
- 6 2017. június 12-én az ügyvéd a kérdést előterjesztő bírósághoz fordult az ügyfél által a bankkal kötött szerződés visszaélészerű rendelkezései alapján jogalap nélkül kifizetett összegek visszatérítése iránt.
- 7 Az ügyfél úgy döntött, hogy elfogadja a bank ajánlatát.
- 8 Az ügyvéd 2017. június 13-án, faxon levelet küldött az ügyfélnek, amelyben közölte vele, hogy a reggeli megbeszélésüket követően továbbra sem ért egyet azzal, hogy az ügyfél annak ellenére elfogadja a bank ajánlatát, hogy kérelmet már benyújtották a bírósághoz.
- 9 2017. szeptember 25-én irat érkezett a kérdést előterjesztő bírósághoz, amelynek értelmében az ügyfél elállt a keresettől. Ebből kifolyólag az eljárást lezárták.
- 10 2017. november 13-án az ügyvéd az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás eljárásban 1105,50 euró – hozzáadottérték-adóval (héta) növelve összesen 1337,65 euró - összegű munkadíj megtérítése iránti kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. Ezen összeg alapját a sevillai ügyvédi kamara díjszabásában szereplő szabály alkalmazása képezte.
- 11 Az ügyfél hivatalból kirendelt ügyvéd segítségével vitatta a követelt munkadíjat, azzal az indokkal, hogy azt jogszerűtlennek tartja. E kifogást továbbították az ügyvédnek, aki az előírt határidőn belül nem tett észrevételt. A bíróság hivatalvezetője 2020. október 15-én határozatot hozott, amellyel elutasította az említett kifogást, az ügyvédnek fizetendő összeget 1337,65 euróban állapította meg, és kényszerítő bírság terhe mellett ötnapos határidőt állapított meg a fizetésre. Az ügyfél az említett határozattal szemben felülvizsgálati kérelmet

nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz. A bíróság elfogadhatónak nyilvánította a keresetet, és azt vitatás céljából továbbította az ügyvéd részére. Az ügyvéd írásos ellenkérelmében kérte az ügyfél által benyújtott kereset elutasítását és az ügyfélnek a költségek viselésére való kötelezést.

- 12 A kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak e kereset eldöntése tekintetében, és úgy határozott, hogy benyújtja a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 13 Az ügyfél arra hivatkozik, hogy az ügyvéddel kötött szerződés tisztességtelen, mivel többek között tartalmaz egy olyan feltételt, amely szerint elállás esetén a munkadíjat díjtáblázat alapján kell kiszámítani. Hozzáteszi, hogy az említett szerződés nem felel meg annak a tájékoztatásnak, amelyet az ügyvéd a szerződés aláírása előtt közölt vele, mivel az ügyvéd azt közölte, hogy a munkadíj a bevétel 10 %-ának felel meg, amely összeget az ügyfél már kifizetett. Ezenkívül a vitatott kikötés nem alkalmazható, mivel nem volt szó valódi elállásról, tekintve, hogy a kereset nem bizonyult elfogadhatónak. Ezenkívül úgy érvel, hogy az ügyvéd az említett kérelmet kizárólag abból a célból nyújtotta be, hogy magasabb munkadíjat kapjon. Következésképpen az ügyfél azt kéri, hogy a bíróság hivatalvezetőjének határozatát helyezze hatályon kívül, és az ügyvéd által kért tiszteletdíjakat tekintsék jogalap nélkülinek.
- 14 Az ügyvéd arra hivatkozik, hogy nem áll fenn tisztességtelen feltétel, hogy faxon tájékoztatta az ügyfelet annak következményeiről, ha nélküle a bankkal egyezséget köt, hogy a keresetet azelőtt nyújtották be, hogy az ügyfél megkötötte volna a bankkal az egyezséget, és hogy elvégezte a keresetlevél elkészítésével kapcsolatos munkát és egyéb költségei is felmerültek. Következésképpen az ügyvéd az ügyfél által benyújtott kereset elutasítását és az ügyfélnek a költségek viselésére való kötelezést kéri.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indokolásának rövid bemutatása

- 15 A jelen ügyben egyrészt eljárásjogi, másrészt érdemi kérdés merül fel.
- 16 Ami az eljárási kérdést illeti (amelyre az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és második kérdés vonatkozik) az ügyvédek Spanyolországban bírósági úton követelhetik az ügyfelek által a számukra a bírósági eljárást megelőzően különböző módon nyújtott szolgáltatásokért fizetendő munkadíjat, ezek közé tartozik az úgynevezett ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás.
- 17 Az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás korlátozott biztosítékokat nyújtó egyszerűsített eljárás, amelynek egyedüli célja, hogy az ügyvéd ügyfelét kényszerítő bírság terhe mellett arra kötelezzék, hogy az ügyvédnek fizesse meg a neki járó munkadíjat. Ezen eljárás lefolytatása a bíróság

hivatalvezetőjének feladata, aki a spanyol Tribunal Constitucional (alkotmánybíróság) ítélezési gyakorlata és a Bíróság 2017. február 16-i Margarit Panicello ítélete (C-503/2015, EU:C:2017:126) szerint nem lát el igazságszolgáltatási feladatokat. Az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás keretében a bíróság hivatalvezetője értékeli, hogy a munkadíj megfelel-e az ügyvéd szakmai munkájának, határoz az ügyvédnek a védelmét ellátó féllel szembeni jogairól, és meghatározza a tartozás összegét.

- 18 Az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás vonatkozhat a 93/13 irányelv hatálya alá tartozó szerződésekre, tekintve, hogy a Bíróság 2015. január 15-i *Birutè Šiba* ítéletének (C-537/13, EU:C:2015:14) értelmében az ügyvédek és ügyfelek között kötött szerződések az említett irányelv hatálya alá tartoznak. Mindazonáltal ez az eljárás oly módon zajlik le, hogy elképzelhető, hogy a bíróságnak soha nem kell vizsgálnia az ilyen szerződést. A bíróság ugyanis csak abban az esetben jár el, ha az ügyfél kifogással él a tiszteletdíjak iránti követeléssel szemben, és valamelyik fél felülvizsgálati kérelmet nyújt be a bíróság hivatalvezetője által az említett kifogás tárgyában hozott határozattal szemben. Az eljárásból így tehát nem következik, hogy a bíróság annak során bármikor hivatalból vizsgálhatná a szerződésben foglalt feltételek esetleges tisztességtelen jellegét.
- 19 Bár a Bíróság kimondja, hogy a bíróság - amennyiben elegendő ténybeli és jogi elem áll rendelkezésére - köteles hivatalból vizsgálni valamely feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét, az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás sajátosságai ugyanakkor e tekintetben a helyzet tisztázását is szükségessé teszik. E sajátosságok a következők: az a tény, hogy a bíróság hivatalvezetője nem minősül igazságszolgáltatási szervnek, az egyszerűsített jellegű eljárás és a bíróság közreműködésének módja, amely az eljárás utolsó szakaszára, valamint arra az esetre korlátozódik, hogy miután az ügyfél a munkadíj iránti kérelmet vitatta, az egyik fél később úgy dönt, hogy felülvizsgálati kérelmet nyújt be a bíróság hivatalvezetőjének határozatával szemben. Meg kell továbbá jegyezni, hogy ilyen esetben általában olyan érdemi kérdéseket kellene elemezni, mint a vitatott kikötés jellege, a nyújtott tájékoztatás mértéke vagy a szerződés egyoldalú jellege, amelyek nehezen vizsgálhatóak egy nagyon korlátozott hivatkozási okokat és bizonyítási lehetőségeket lehetővé tevő egyszerűsített eljárás utolsó szakaszában.
- 20 Másrészt, bár kétségtelen, hogy az ügyfél egy későbbi bírósági eljárást is kezdeményezhet annak érdekében, hogy az ügyvéddel kötött szerződésbe foglalt kikötések tisztességtelen jellegére hivatkozzon, az, hogy az ügyfélnek ilyen eljárást kell igénybe vennie, amelyben kötelező az ügyvédi közreműködés, és amely elutasítás esetén esetlegesen a költségek viselését vonhatja maga után, nem tűnik összeegyeztethetőnek a 93/13 irányelv tényleges érvényesülésének elvével. Hasonlóképpen, ami a munkadíj behajtására irányuló végrehajtási eljárást illeti, kétségtelen, hogy az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás végén a végrehajtási szakasz megindítása, amely szakaszban már a bíróság is eljár, az ügyvéd kezdeményezésétől függ (lehetséges, hogy az ügyfél önként teljesíti a fizetést, vagy akár ügyvédi közreműködésre sincs szükség); ezenkívül a

végrehajtási eljárás nem teszi lehetővé a fogyasztó számára, hogy a kikötések tisztességtelen jellegére hivatkozzon.

- 21 Kétségtelen, hogy a Bíróság a 2018. október 25-i Elena Barba Giménez végzésben (C-426/17, EU:C:2018:858) kimondta, hogy „a bíróság hivatalvezetőjének hatáskörébe tartozó olyan eljárásokban, mint amelyekről az alapügyben szó van, a végrehajtás elrendelésére hatáskörrel rendelkező bíróság feladata, hogy – amennyiben szükséges hivatalból – vizsgálja az ügyvéd és ügyfele között létrejött szerződésben szereplő valamely szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét”. E megállapítás ugyan a 2017. február 16-i Margarit Panicello ítéletben (C-503/15, EU:C:2017:126) foglaltakból következik, de úgy tűnik, hogy ott másról van szó. A Margarit Panicello ítéletben ugyanis a kérdés látszólag annak meghatározása, hogy melyik az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére hatáskörrel rendelkező szerv, de abból nem tűnik ki, hogy az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás összeegyeztethető-e az uniós szabályozással azáltal, hogy lehetővé teszi a bíróság számára, hogy a végrehajtási szakaszban vizsgálja a visszaélészerűséget. E tekintetben a Bíróság több alkalommal kimondta, hogy a visszaélészerű jelleget azt megelőzően kell vizsgálni, hogy a teljesítésre a fogyasztóval szemben sor kerül (lásd például: Profit Credit Polska ítélet [C-176/17, EU:C:2018:711, 44., 61-64. és 71. pont]).
- 22 A fenti megfontolások összességére tekintettel felmerül a kérdés, hogy az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás megfelel-e a 93/13 irányelvnek és az abban kimondott, a Charta 47. cikke szerinti, bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való joggal összefüggésben vizsgált tényleges érvényesülés elvének.
- 23 Ami az érdemi kérdést illeti (amelyre a harmadik és a negyedik kérdés vonatkozik), pontosítani kell az ügyvéd és az ügyfél között létrejött szerződésben foglalt azon kikötés jellegét, amely a fizetendő munkadíjat arra az esetre rögzíti, ha az ügyfél a bírósági eljárástól annak lezárását megelőzően eláll, vagy a bankkal az ügyvéd tudta nélkül vagy annak tanácsa ellenére egyezséget köt.
- 24 Abban az esetben, ha a Bíróság azt állapítaná meg, hogy a nemzeti bíróság az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös eljárás keretében és a felülvizsgálati kérelem elbírálása során vizsgálhatja a kikötések esetlegesen tisztességtelen jellegét, felmerül a kérdés, hogy a vitatott kikötés a Bíróság értelmezése szerint a 93/13 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozik-e.
- 25 A vitatott kikötés inkább kártérítést vagy szankciót előíró kikötésnek tekinthető, mintsem közvetlenül az arra vonatkozó kikötésnek, mivel az egy konkrét esetre vonatkozik, azaz az ügyfélnek az eljárás megindítását vagy a bankkal az ügyvéd nélkül kötött egyoldalú egyezséget követő elállása esetére. Amennyiben megállapításra kerül, hogy ez az ár részét képezi, akkor tisztességtelennek tekinthető, ha azt nem világos és érthető módon fogalmazták meg. A kikötés

jellege meghatározza tehát az elvégzendő elemzés típusát és a végrehajtható ellenőrzés módját.

- 26 Amennyiben az kerül megállapításra, hogy a vitatott kikötés a 93/13 irányelv 4. cikke (2) bekezdésének hatálya alá tartozik, a jogvita eldöntéséhez meg kell határozni, hogy az világosnak és érthetőnek tekinthető-e. Ez a kétség azért merül fel, mert a jelen ügyben a kikötés sem pontos összeget, sem százalékos arányt nem határoz meg a mennyiségekre vagy a számítási rendszerre vonatkozóan, hanem az ügyvédi kamara által kidolgozott iránymutató díjszabásra utal.
- 27 Ami e díjszabásokat illeti, azokat az ügyvédi kamarák hagyták jóvá. A 25/2009. sz. törvénnyel módosított, a szakmai kamarákról szóló törvény megtiltotta a szakmai tiszteletdíjakra vonatkozó díjszabások vagy iránymutatók kiadását, kivéve ha azokat a költségek megállapítására és az ügyvédi munkadíj behajtására irányuló különös bírósági eljárásokban egyszerűen indikatív jelleggel alkalmazzák, amely eljárásokban a LEC előírja, hogy az ügyvédek által követelt munkadíj megfelelő jellegét illetően az ügyvédi kamarától kell tájékoztatást kérni. Az ügyvédség általános szabályzatának az ügyfél és az ügyvéd közötti szerződés aláírásakor hatályos változata úgy rendelkezett, hogy kifejezett megállapodás hiányában a munkadíj meghatározása céljából iránymutatóként figyelembe kell venni a díjszabást, azonban az ilyen rendelkezés ellentétes az ügyvédi kamarákról szóló törvénynek a 25/2009. sz. törvény által bevezetett reformjával. A jelen ügyben, amint az az ügyfél és az ügyvéd között létrejött szerződésben szerepel, ez utóbbi a díjszabásnak a munkadíja tekintetében való figyelembe vételét az ügyfél elállása, vagy a bankkal az ügyvéd tudta nélkül vagy annak tanácsa ellenére kötött egyezség esetére alkalmazta.
- 28 Másrészt nem tűnik ki, hogy az ügyvéd tájékoztatta volna az ügyfelet a vitatott kikötés tartalmáról, mivel az általa adott kézzel írott feljegyzés e tekintetben semmit nem jelzett, ahogy azt az általuk aláírt szerződés sem említi egyértelműen. Az sem tűnik ki, hogy e díjszabás olyan módon nyilvános lenne, hogy az ügyfél a jelen esetben hozzáférhetett volna ehhez. Ezenkívül a díjszabás látszólag nem került világosan megfogalmazásra. Nem határozza meg ugyanis az ügyvédi munkadíjak számításának alapját, és különböző olyan szabályokra utal, amelyek közül az ügyvédnek kell választania. Ennélfogva, noha lehetséges, hogy a szolgáltatások pontos összege nem határozható meg a szerződés aláírásakor, meg kell követelni legalább egy olyan minimális információt azon számítási alapok meghatározását illetően, amely lehetővé teszi az ügyfél számára, hogy kikövetkeztesse a vele szemben felmerülő munkadíj hozzávetőleges összegét.
- 29 Amint azt a Bíróság több ítéletében, például a 2012. március 15-i Jana Pereničová ítéletben (C-453/10, EU:C:2012:144) kimondta, valamely szerződési feltétel átláthatóságának hiányából nem következik automatikusan, hogy az az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében tisztességtelennek minősül. Ugyanígy valamely kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen jellegének megállapítása azon tényezők egyikét képezi, amelyekre a hatáskörrel rendelkező bíróság a 93/13

irányelv 4. cikke (1) bekezdésének megfelelően a feltételek tisztességtelen jellegére vonatkozó értékelését alapíthatja.

- 30 A fentiekre tekintettel releváns az a kérdés, hogy a 2005/29 irányelv értelmében vett tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak tekinthető-e az ügyfél és az ügyvéd között létrejött szerződésben szereplő olyan kikötés, amely az ügyfél és az ügyvéd munkadíját az ügyvédi kamarai díjszabásra való utalásként határozza meg, anélkül hogy e kikötés a kereskedelmi ajánlatban vagy az előzetes tájékoztatásban szerepelt volna.

MUNKADOKUMENTUM